

lovgivning. Udvalget fik til opgave at underkaste denne lovgivning samt de dertil knyttede administrative bestemmelser en vurdering med henblik på en mulig revision. I den forbindelse har udvalget blandt andet skulle vurdere behovet for, i hvilket omfang de særlige regler for militære straffesager burde opretholdes. Endvidere har udvalget skulle vurdere, om de militære chefers og auditørernes adgang til at efterforske og ikende straffe og disciplinarmidler burde ændres, herunder om auditørernes adgang til at ikende frihedsstraf skulle afskaffes.

I januar 2004 afgav udvalget sin betænkning nr. 1435/2004 om den militære straffelov, retsplejelov og disciplinarlov. Ved afgivelsen af betænkningen bestod udvalget af en formand (landsdommer Nils Black) og 18 andre medlemmer udpeget af Advokatrådet, Dansk Røde Kors, Hovedorganisationen af Officerer i Danmark, Hærens Konstabel- og Korporalforening, Centralforeningen for Stampersonel, Forretningsudvalgene for værnepligtige (nu Værnepligtsrådet), København og Århus universiteter, Folketingets Ombudsmand, Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Forsvarsministeriet og Forsvarskommandoen.

Udvalgets forslag til militær retsplejelov er afgivet i enighed.

Lovforslaget bygger i det hele på betænkningen og det deri indeholdte lovforslag med bemærkninger og de høringssvar over betænkningen, som Forsvarsministeriet har modtaget, jf. nedenfor under punkterne 3.1. og 7.

2. Hovedpunkterne i gældende militær retsplejelov

Militær retsplejelov er udformet som et supplement til de almindelige regler, som efter retsplejeloven gælder for politiets og anklagemyndighedens behandling af straffesager. Hvis der i militær retsplejelov ikke er foretaget en særlig regulering af et bestemt processuelt spørgsmål, finder retsplejelovens almindelige straffeprocessuelle regler anvendelse på behandlingen af militære straffesager.

Militær retsplejelov definerer endvidere, hvilke sager der er militære straffesager (straffesager mod tjenstgørende militært personel), og som derfor skal behandles efter disse særlige regler.

Som eksempler på bestemmelser, der fraviger eller supplerer retsplejelovens almindelige regler, kan nævnes den udvidet adgang til at anvende straffeprocessuelle tvangsindgreb til sagens oplysning, herunder i form af ransagning og beslaglæggelse, anholdelse og varetægtsfængsling, og regler om den processuelle behandling af militære straffesager. Endvidere findes særlige bestemmelser om, under hvilke betin-

gelses domsmænd skal medvirke ved behandlingen af militære straffesager, og supplerende regler om forsvarerbeskikkelse.

Behandlingen af militære straffesager varetages af den militære anklagemyndighed (Forsvarets Auditørkorps). Denne består af en generalauditør og fire auditører, hvis opgaver svarer til dem, der gælder for politimestrene og statsadvokaterne. Den interne fordeling af tjenesteområder mellem auditørerne foretages af generalauditøren. Efter de gældende regler efterforsker og påtaler auditøren og militære myndigheder militære straffesager. Spørgsmålet om, hvorvidt der skal rejses påtale, skal, inden afgørelsen træffes, forhandles mellem auditøren og den pågældende militære chef (rettergangschefen).

Militær retsplejelov indeholder hjemmel for anvendelse af administrativt strafpålæg. Endvidere er der hjemmel til anvendelse af en særlig sanktionsform - irettesættelse. Disse 2 forhold kendes ikke inden for den almindelige strafferetspleje. En lovovertrædelse, der skal behandles som en militær straffesag, kan afgøres med straf, der pålægges af auditøren eller af militære chefer, dvs. administrativt (arbitrær straf) i form af irettesættelse og bøde. Sådanne strafpålæg kan indbringes for domstolene til prøvelse. Indtil 2001, da hæftestrafpen blev ophævet, kunne auditøren endvidere pålægge straf af hæfte i indtil 30 dage.

Efter militær retsplejelov kan visse militære chefer anvende disciplinarmidler i stedet for straf ved mindre alvorlige overtrædelser begået af militært personel, forudsat at den pågældende overtrædelse udgør et strafbart forhold. Et pålagt disciplinarmiddel kan ikke indbringes for domstolene, men i stedet for et disciplinarnævn, hvis afgørelse igen kan indbringes for et ankenævn. Ankenævnets afgørelse er endelig.

Militær retsplejelov stammer i sin nuværende udformning fra 1973 og er bekendtgjort ved lov bekendtgørelse nr. 643 af 30. september 1987. Lov bekendtgørelsen er optaget som bilag 1 til lovforslaget. I bilag II sammenholdes lovforslaget med gældende ret.

3. Lovforslagets udformning

3.1. Generelt

Efter lovforslaget vil påtalen og efterforskningskompetencen i militære straffesager fremover alene tilkomme den militære anklagemyndighed, jf. nærmere under punkt 3.3. Herudover foreslås adgangen til at kunne afgøre militære straffesager med strafpålæg ophævet, jf. nærmere under punkt 3.2. Endelig foreslås reglerne om anvendelse af disciplinarmidler, herunder om sagsbehandlingen, optaget i en selvstændig lov -